

Амброзія полинолиста – карантинний бур'ян та заходи боротьби з ним.

Амброзія полинолиста — це однорічна трав'яниста рослина зовнішнім виглядом схожа на коноплю, а розмірами і формою листків нагадує полин гіркий (звідки й назва полинолиста). Стебло і листя опушені. Проростає у межах температур 6 - 22°C, сходи з'являються з глибини до 8 см у березні - травні. Розмножується лише насінням, яке утворюється у великій кількості. Добре розвинені рослини можуть дати по 30 - 40 тисяч насінин. Свіжозібране насіння не проростає, 4 - 6 місяців воно перебуває в стані біологічного спокою. Незріле насіння (у фазі молочної і воскової стиглості) здатне дозрівати та в подальшому проростати. Чим глибше насіння перебуває в ґрунті, тим воно довше залишається життєздатним. У польових умовах рослини амброзії зростають у середньому до 1м заввишки і до 1- 2см завтовшки (в нижній частині стебла). Цвіте у серпні - вересні, переважно вітрозапильна рослина. За сприятливих умов може досягати 2 метрів висоти, щільність сходів до 5 - 7 тис. шт, а фітомаса — до 10 тонн на гектар.

Амброзія настільки пристосовується до умов, у які потрапляє, що їй не страшні будь-які екологічні зміни. Походить рослина з Північної Америки у 1914 р. була вперше виявлена на території України, у Дніпропетровській області. Крім нашої держави, рослина поширена у 20 державах Європи, в 12 державах Південної і Північної Америки, 3 державах Південної Африки, Кореї, Японії, Австралії.

Низький рівень землеробства, нестача ґрунтообробної техніки та гербіцидів провокують масове проростання амброзії на полях. Вона становить конкуренцію іншим рослинам. Розвиваючи велику надземну масу здатна в польових умовах витіснити і пригнічувати інші бур'яни та культурні рослини. На утворення 1 тонни сухої речовини амброзії полинолистої відбирається з ґрунту 950 тонн води, вдвічі більше, ніж пшеницею, в тричі, — ніж кукурудзою, в 4 рази — ніж сорго. При густоті до 20 рослин на кв. метрі виноситься з ґрунту 135 кг/га азоту, 40 кг/га фосфору, 157 кг/га калію, що в два-три рази більше, ніж пшеницею та кукурудзою. За середньої забур'яненості амброзією урожай соняшнику знижується на 40 %, кукурудзи — 35 %. Потрапляючи у сільськогосподарські культури разом із насіннєвим матеріалом. Наприклад, збирання соняшнику, кукурудзи, люцерни збігається з дозріванням бур'яну (серпень – вересень).

Крім цього, при збиранні врожаю засмічених посівів пізньостиглих культур у нього потрапляє насіння амброзії, відокремити яке досить важко. В таких випадках необхідні додаткові витрати на очищення насіннєвого матеріалу. При засміченні посівів багаторічних та однорічних трав на зелений корм, а також лугів пасовищ якість корму, що заготовлюється, знижується. У рослинах амброзії утворюється від 0,07 до 0,15% (стосовно сірої маси) гірких речовин і ефірних масел. При згодовуванні засміченого корму коровам, смак молока стає гірким.

Особливе занепокоєння викликає катастрофічне поширення амброзії полинолистої, як надзвичайно злісного бур'яну та небезпечного об'єкту для здоров'я людини. Квітковий пилок у період [цвітіння](#), з середини липня до настання осінніх заморозків, серед населення спостерігається алергійне захворювання амброзійний [поліноз](#). Алергію викликають білки антигени, які знаходяться в пилку амброзії. [Пилок](#) потрапляючи у ніс, [бронхи](#), викликає слизотечу, порушує зір, підвищує температуру тіла, відбувається різке запалення [слизових оболонок верхніх дихальних шляхів](#), що призводить до приступів [бронхіальної астми](#).

Боротьбу з амброзією варто розпочинати задовго до цвітіння. Уже з початку липня можна її скошувати. Якщо верхівка рослини буде обрізана, то вона не зможе розквітнути. Однак є ймовірність виросту додаткових пагонів. Тому найкраще знищувати амброзію разом з кореневою системою. Стебла найкраще спалювати. Перед знищенням необхідно захистити обличчя респіратором, а тіло — одягом.

Для своєчасного виявлення вогнищ бур'яну проводяться обстеження земельних угідь:

- узбіч та схилів основних автомобільних і залізничних магістралей, територій станцій по яких перевозиться сільськогосподарська продукція;
- пунктів ввезення, приймання, зберігання та використання засміченого матеріалу, а також прилеглих до них територій (в радіусі 3 км);

- сільськогосподарських угідь.

Основні способи боротьби з бур'яном: оскільки амброзія полинолиста розмножується тільки насінням, тому слід не допускати її цвітіння. На присадибних ділянках та клумбах необхідно виривати амброзію, чим менша рослина, тим легше проводити цю процедуру. Виривання рослини з коренем є найефективнішим способом боротьби з даним бур'яном.

На необроблюваних землях амброзію та інші бур'яни треба знищувати механічним методом, а також застосовувати гербіциди суцільної дії. На сіножатях, пасовищах, фермерських ділянках потрібно створювати штучні фітоценози з багаторічних бобових і злакових трав або сумішок люцерни з стоколосом та кострицею. Такі суміші за 2-3 роки добре розростаються і практично повністю пригнічують амброзію полинолисту.

Узбіччя автошляхів, залізничних колій з наявності амброзії необхідно обробляти гербіцидами суцільної дії.

У польових умовах, як правило, застосовуються хімічні методи боротьби з амброзією.

Враховуючи велику шкоду амброзії полинолистої, як для сільського господарства, так і для здоров'я людей, боротьба з нею є одним з найважливіших завдань всіх громадян. Якщо ви виявили амброзію, знищіть її, поки рослина не дала насіння.

Звертаємося до мешканців району, суб'єктів господарювання, незалежно від форм власності, прийняти участь у виявленні та ліквідації амброзії. Тільки спільними зусиллями можливо не допустити подальше поширення цього небезпечного бур'яну.

Заздалегідь вдячні за порозуміння та поміч.

Провідний спеціаліст відділу контролю за обігом засобів захисту рослин М.О. Жуков .

